

ga pridelka čim večjo korist, tedaj se ravnamo po naslednjih navodilih:

V normalnih razmerah se začnemo pri nas trgati v prvi polovici meseca oktobra. Naši južni bratje trgajo navadno že v drugi polovici meseca septembra. Letos bo treba počakati s trgatvijo do druge polovice oktobra, ako ne bo preveč deževno. Če je namreč jesen deževna, tedaj trgamo poprej, drugače pa čakamo s trgatvijo do najvišje zrelosti, da dosežemo boljše kvaliteto. Marsikdo se je že lahko prepričal, kako se množi sladkor v jagodah, zlasti v zadnjem času pred trgatvijo ob ugodnem vremenu. Od grozdnega sladkorja pa tudi zavisi dobra kakovost mošta in poznejšega vina. Trgati je po možnosti ob lepem, suhem in solnčnem vremenu. Predpoldne začnemo trgati še le tedaj, ko se je rosa na grozdu vsaj voščila.

V splošnem razločujemo dvojno trgatev in sicer predtrgatev ali podbiranje ali kakor tudi pravijo paberkanje, to je poznejša trgatev tistega grozda, ki je bilo ob glavni trgatvi še nezrelo. To bi bilo potrebno vsed tega, ker je letos, kakor že omenjeno, mnogo pokvarjenega, bolnega in različno zorečega grozda. Kdor bo torej hotel imeti dobro kakovost, bo moral dvakrat ali celo trikrat brati.

Najprej pobereмо vso bolno in pokvarjeno grozdje. Isto sprešamo in mošt uporabimo za domače potrebe. To je predtrgatev, katero izvedemo kaki teden dni pred trgatvijo. Za glavno trgatev si naj pripravi vsak trgač dvojno, eventualno trojno posodo. V prvo posodo obiramo samo popolnoma zrelo, zdravo in nepokvarjeno grozdje; tudi žlahtno gnilo daje zraven. V drugo posodo dajemo vso bolno in vodeno gnilo grozdje ter gnile jagode, ki smo jih iztrebili iz sicer zdravega grozda. V tretjo posodo bi pa eventualno trgali vso nezrelo grozdje. Takšnega grozda bo letos prav veliko in bi se izplačalo, da ga pustimo na trsu in pozneje potrgamo. Ob ugodnem vremenu dozori grozdje lahko popolnoma in se na ta način dobro uporabi. Če je pa nezrelega grozda prav malo ter bi se ne izplačalo ga pozneje trgati, tedaj ga spravimo kar pri glavni trgatvi zase ter uporabimo mošt z uspehom za vinski ocet, ki je zelo fin in včasih dražji od vina. Nikdar pa ne prešamo slabo zrelega grozda z zrelim skupaj, ker bi sicer pozneje vina ne mogli prodati.

Ako je le količina mogoče, trgamo vsako sorto posebej, da dobimo sortna vina. Takšna vina se dražje plačujejo, nego mešana iz sicer enako dobrega grozda. Na vsak način pa breme enako zrele in enako fine sorte zase. Samo vino izhajajoče od dobrih in finih sort smemo ponujati na trg, ako želimo vinograditi z uspehom. Zato pa naj vsak vinogradnik izbira odslej samo najboljšo sorte za obnavljanje svojih vinogradov. Vinograd s slabimi sortami pri nas ne bodo prišli več v poštev, temveč bodo njih lastniki od vinskoga trga v doglednem času popolnoma izključeni.

Pri trgatvi in prešanju je največja sužnost zelo namočiti. Posode je pred in po uporabi oprati s čisto vodo in očisti s krtačo da odstranimo skisane različne ostankov in sestavin mošta, ki se obvisle na posodi. Najbolje je, pred trgatvijo vose posode, ki pride pri tem postu v stiku, izmesti z vrele vode, v kateri smo raztopili 8 odstotka sode. Šiška naj se kolikor mogoče naglo, da

sam v oni kol, kjer je že počival Hofbauerov Lejz, ki se je bil na groze ter strah cele fare obesti nekaj leti.

Gledal sem nazaj v Sole in pozabil na Kofercov nos in njegovo grobno smrt.

Denje počitnice se spominjam še na to, da se s ljudje egnali Kofercove kočure po dnevni, po moči pa vem, da ni še morda žene nikde ne upa mimo. Kedaroli se je nekvarno pooblašila in se začeli oblaki groziti s ledenim hlevem in je nevarno gredo iz smeri Kofercove kočure, se se ljudje kričali in bili nesnega mnenja: v oni prometni bajti je nekje hudičev jekleni zob in po tega hudič aločji med grozom in bliskom. Zadržaste ostanke se matere navajale h pokročeni in pridnosti, šoš: čisto in pridna hodi, če ne, pride po te strašni Kofercov mesu in s peklenkim zobom. Kajni Koferc je oster torej strašilo en obrute in mladine.

Na strašnega Koferca sem bil že davno pozabil, se vrniti domov iz svetovne vojne in sem cukrat slučajno brskal po župnijski kroniki. Zadel sem na ime Koferc in čital iz kakaj njegove povesti, katero je zaupala papirju duhovna roka res tako, kakor se je doigrala v resnici brez habjevskih primesti. Gospod rajni naš župnik je napisal, da Koferca ni ugriznil na veliko soboto zlodej, ampak se streljali ob priliki procesije v Kozjem iz vojaškega revolverja in čudno — kroglja, ki je bila izstreljena v zrak, je na 2000 korakov zadela Koferca v nogo. Celo zadevo si je Koferc sam razpukšal, ko se mu je izgnojila jeklenka iz noge. Nosa mu tudi ni odščipnil vrag, ampak šentpeterski grobokop Magdec je imel pod kapom nastavljen močno železo ali past za podganec. Past je bila visoko na deski, s katero je hotel ubiti Koferc pokriti cement. Ker ni videl v temni noči, je malo preveč od blizu pogledal in čap — past se je sprožila, Koferc je bil prepočasn s svojim nosom, ki je postal žrtve železa. Zakaj si je Koferc prerezal vrat in smrt čisto sam kot samomorilec, gospod župnik ni zahteval. Dostavil je še samo Kofercovi stori, da ga je dal pokopati v svaričen vzgled drugim v neblagoslovljeni kot za živo mejo, kjer počivata od početka župnije do danes samo dva. Gospod župnik je zaključil Kofercov životopis s besedami: Kakšno življenje, taka smrt! Govorice preprostega naroda, da ima sveze s samim pečenščakom, so mu bile dobrodošle, ljudje so se ga baš, s te praznovostni govoric je postala lažna in te ob Kofercovi, za celo župnijo žalostna smrt.

ne pride zmečkano grozdje preveč z zrakov v dotiko. Zračni kisik kviri mošt in povzroča večkrat poznejše rjavenje vina. V slabih vinskih letinah je treba posebno paziti na vsako malenkost, ker nam vsak, tudi najmanjši pogrešek utegne povzročiti velikansko škodo.

Najboljše stiskalnice za manjše obrate so naše stare lesene stiskalnice. Slaba stran teh stiskalnic je ta, da pride zmečkano grozdje in mošt z zrakov preveč v dotiko. Nič kaj apetitno ni, ako nečedni možakarji obdelujejo vinski brozgo in tropine s svojimi umazanimi nogami. V tem oziru bi se dale tudi te vrste stiskalnic izpopolniti in bi bile tedaj še boljše. Za velike obrate najboljše stiskalnice so hidraulične stiskalnice, ki so pa tudi najdražje. Pri prešanju je uporabljati kar najmanj orodja, zlasti železnega, ki je šestokrat vzrok pochnjenja vina.

Če se bomo pri trgatvi držali zgoraj omenjenih navodil, tedaj bomo naprešali dobro vinsko kapljico, katero bomo tudi lahko vnovčili. V tem oziru so drugi narodi, na primer Nemci, Francozi in drugi naprednejši od nas. Oni imajo v te svrhe tudi modernejšie priprave in večje strokovne sposobnosti. Mi bodemo pričapljali še le čez dolgo vrsto let za njimi. Učimo se torej od naprednih vinorejcev, da bomo dvignili naše vinarstvo do višje stopnje.

Ivan Stampar, ekonom grajščine Ormož.

Kmetijska dela v mescu oktobru.

Doma na dvorišču in pri živini. Oktober je mesec spravljavanja vseh tistih poljskih pridelkov ter raznih več ali manj žlahtnih sadežev, ki jih kmetovalec spravija kot poslednje pod streho. V ta namen zasežimo vse srambe in prostore našega krova in jih pred uporabo očistimo vsakršne nesnage. Krompir in korenstvo je treba spraviti v hladno klet ter ga večkrat pregledati, da se ne pokvari. V toplih in vlažnih kletih nam krompir in korenstvo rado gnije, proti pomladi pa hitro kali in odganja. Toplina krompirjeve kleti naj ne presega 6 stopinj C. Ako imamo premalo krova za krompir in korenstvo, tedaj si odpomoremo s podpisnicami, ki jih skopljemo na njivi ali pa v bližini hiše. V podpisnicah moremo te sadeže izvrstno hraniti tako, da nam ostanejo bolj zdravi, kakor v vlažnih in zaduhlih kletih. Podpisnice so 25 cm globoke, 2 m široke in poljubno dolge jame, v katere se vlagajo gomolji in korenstvo v podobi strehe. Čim več imamo sadežev za vlaganje, tem daljša mora biti jama. Dokler ni mraza, zasujemo zemljo le ob obeh straneh kupa in sicer za približno 1 dm debelo, da lažje uhaaja puh iz kupa. Ko pa pritisne mraz, je kupe do pol metra na debelo pokriti z zemljo, ta vloženo korenstvo ali krompir ne zmrzne. Okoli kupa napravimo jerek, da deževnica lahko odteka.

Živino pasemo širom po travnikih, dokler ni slane. Prehod od zelene krme na suho naj se vrši postopoma, da živali ne zmršavijo. Če hočemo molzno govedo obdržati tudi ob suhi krmi pri dobri molži, dodajemo krmi dnevno po dvakrat nekoliko narezane pece ali repe. Svinje začnemo boljše krmiti že sedaj, da dobimo debelejšo slanino. V mescu oktobru začnejo mladice (mlade kokoši) nesti, ako jih krmimo začetno.

V vinogradu. Grozdje v vinogradu dozoreva in postaja z vsakim dnevom slajše. Ker je letos grozdje v začetku zorenja, je treba s trgatvijo počakati vsaj do druge polovice meseca. Kdor bo čakal dalje, bo ravnal boljše. O trgatvi sem spregovoril v posebnem spisu. Po končani trgatvi je misliti na nadomestilo hranilnih snovi, ki smo jih odvzeli zemlji s trgatvijo. Gnojimo s klevskim gnojem, kompostom ali pa tudi z zemljo, ki je na hranilnih snoveh bogata. Po nekod gnoje tudi s kamacjema, ki rade raspada. Takšno kamacje je bazalt, škrljavec in lapor. Gnojenje z laporsjem je slast v Nemčiji še od zdravne naučilo. Tam kopljejo lapor v času, ko at drugega dela v jamaš in ga vozijo združeno v vinograde. Ako je po večkratni kopji zemlje manjkalo na vrhu (sopni) vinograda, je isto nadomestiti z drugo. To je potrebno osobito v strmih legah in pobočjih tleh, kjer opazimo naravnost curljanje zemlje navzdol, ako že samo gremo po vinogradu. Zelene cepljenke je položiti v zemljo ali pogrobiti, da jih mraz ne poškoduje. Osipajmo eno- in dveletno trsje v vinogradu do tretjega žlahtnega očesa, da ne pozebe po zimi. Izkrpajmo luknje, ki so nastale vsled uporabe slabega trsja, z močnimi eno- ali dveletnimi trtami, ki jih obrežemo šele spomladi. Pri sajenju v jeseni, ki je vsekakor boljše od spomladanskega, prikrajšamo samo korenino. Trte, ki so pri sajenju izostale, smejo znatni k večjemu 5% vsega posejaneja trsja.

V sadonosniku. Spravljajmo zimsko sadje, enako kakor poletno. Natrgano namizno sadje razbirajmo v dve vrsti. Najlepše sadove dajemo k prvi vrsti, slabše in drobnejše in pri hruškah tudi kamenite pa k drugi vrsti. Najdebelejše in izbrane sadeže ene in iste sorte imenujemo kabinetne sadeže. Sadeje, katerega ne maramo shraniti kot namizno sadje, stolčemo in sprešamo v sadjevec. Razbrano namizno sadje spravimo v hladno srambo, ki naj bo zračna in ne presuha. Sadno srambo je treba ob časa do časa dobro osnažiti, police pomiti in stene pobeliti. Dobro je tudi prostor večkrat zažveplati, da uničimo glivice, ki povzročajo gnilobo in plesen. V sadni srambi ne smejo biti predmeti, ki razširjajo oster duh, kakor kislota zelje, repa, ribe itd. V sadni kleti pri 4 stop. C se da sadje shraniti do poletja prihodnjega leta. Fino in občutljivo sadje nalozimo na police bolj na zadko, nego trdo in neobčutljivo, ki je lahko unoteno v več plasteh. Polos se lahko

iz 2—3 cm debelih in pol metra širokih desk, ki so razpostavljene na širokih stebrih v razdalji 20—30 cm vsaksebi in pritrjene ob steni sadne srambe. Ob robu pribijemo 10 cm široko lato ali remelj, ki brani, da ne pade sadje na tla. V večjih sadnih srambah najdemo police, ki so zbite iz samih ozkih remeljev, da lažje prihaja zrak med sadje. Zelo pripravne police napravimo tudi tako, da nakopičimo v stojalu lese druga vrh druge. Te posamezne lese se premikajo v stojalu kakor predali v omari.

V drevesnici pregledajmo okulante in prerežimo vezi, ki se zajedajo v kožo. Za nove drevesnice je treba prirejati prostor že sedaj. Ta prostor pognojimo s hlevskim gnojem in ga rigolamo 40—50 cm globoko. Za drevesnice v večjem obsegu moremo zemljišče tudi prerati s plugom-rajolnikom. V sejalnici sejemo peske, ki naj izhajajo od bujno rastočih divjakov, da dosežemo močna drevesa. Ob priliki prešanja raznega sadja imamo najlepšo priliko, da dobimo zanesljivo blago za seme. Jesenska setev pešk je boljša od spomladanske. Peske sejemo spomladi le tedaj, ako v jeseni nismo imeli za to pripravnega prostora.

Na polju. Dopravljajmo setev ozimino. Ako sejemo žito, dokler je toplejše vreme, se bolje razraste in pred zimo dobro vkorenini. Iz enega semena zraste v fem slučaju po tri in še več bilk. Če pa sejemo pozno, to je v drugi polovici oktobra, ali šele novembra, tedaj se mla de rastlinice pred zimo ne morejo dobro vkoreniniti in imamo redko žito na njivi. Z zgodnjo setvijo pripravimo torej mnogo žitnega semena. Glede pozne seve pravijo kmetje, da na vsaki korak peti, treba po eno pest več vzeti. Spravljajmo pozno koruzo in sušimo listje od koruznih štrcljev, ali kakor pravijo tudi: koruzno kožuhovino. To listje od koruznega latovja je zelo pripravno za posteljne slamnice, ker se ne drobi, je mehko in dovolj prožno. Za postelje na bivših avstrijskih orožniških postajah so jemali koruzno kožuhovino in so bile prav čedne. Kmetice, ki si ne morejo nabaviti dragih žimnic in vložkov na vzmeteh, naj opremijo svoje postelje s koruzno kožuhovino in zibale se bodo na naravnih vzmeteh prav tako, kakor bogate meščanke na umetnih. — Zanjimo ajdo in jo spravljajmo v kozolce, da ne segnijo ob deževnem vremenu. Ajda je letos tuintam prav dobro obrodila, kar bo tudi znatno pripomoglo k boljši prehrani nižjih slojev. Ru-vajmo (pipajmo) peso, repo in korenje ter shranjajmo te pridelke v hladnih kletih. Orjimo jesenske praho, ko so druga nujnejša opravila gotova.

Na vrtu. Okopavajmo zimsko zelje, zimsko solate in zimski ohrovt. Trgajmo paradiznike ter jih vkuhavajmo z dodatkom nekoliko sladkorja. Pri tem ravnamo takole: Snažnje paradiznike pristavimo k ognju brez vode, prekuhavajmo in nato pretlačimo skozi sito. Lupine in seme zavrežimo, mezo pa pristavimo vnovič k ognju in dodamo sladkor. Če imamo Wekove Reforme-steklenice za shranjevanje, zadostuje za kuhanje kake pol ure, drugače pa je treba kuhati take količine da meza v kepah od kuhlje odpada. Sekajmo zelje ga denimo kisat v primerno leseno posodo. Prazno grede prekopamo in pustimo ležati skozi zimo neporavnane. Dalje, gladiole in druge cvetlice, ki ne prenašajo mrazskega mraza, spravimo v rastlinjak. Med lepotičnimi grmovjem, jagodami in prtilikavci kopamo in gnojimo zemljo.

V kleti. Kako je pripraviti sode, predno jih uporabimo v uporabo pri trgatvi, smo opisali še prejšnji mesec. Pred napolnitvijo s moštom, je sode žveplati, kar storimo lahko s žveplom na platno, papir ali na čisto žveplo na azbest je najboljše, ker nima nobenega živega okusa. Z žveplanjem uničimo škodljive glivice, ki se nahajajo v moštu samem. Kvasnim glivicam pa s žveplanjem ne škodujemo, ampak jih še spodbujamo in boljše mu in čistejšemu vrenju. Sode, v katero mislimo vliči mošt in močno gnilega grozda, žveplamo močnejše, nego sode, ki jih nalijemo s moštom iz zdravega grozda. V prvem slučaju damo na polovnjak eno platneno tračico, v drugem pa samo polovico. Sodov se smemo napolniti z moštom do vrha. Pred burnim vrenjem se mošt razgreje in raztegne ter bi tekel pri pilki iz sode, ako ne pustimo nekaj praznega prostora. Ta prazen prostor od površine mošta do pilke naj anaša na polovnjaku 15—20 cm. Ko začne mošt burno vreti, se postavi na sod kipelno veho, ki zabranjuje pristop zraka do mošta, vendar pa omogoča, da ogljenčeva kislina uhaaja iz sode. Pod kipelno veho torej kipi mošt, ne da bi prišel z zrakov v dotiko. Kvasnih glivic to v njih delovanju nikakor ne ovira, temveč samo glivice od plesni birse in osetne glivice, ki brez nje ne morejo izhajati. Kipelne veho so lahko iz stekla, gline ali pločevine. Ako mošt v sodih razpošiljamo, tedaj ga moramo močno žveplati (enako kakor mošt iz gnilega grozda), da vrenje zadržujemo. Vrh tega je postaviti v pilke kipelne pčice, da nam razvijajoča se ogljenčeva kislina ne razžene sodov. Toplina kleti za mošt naj znaša 12—16 stop. C. Ako hočemo, da mošt dobro in hitro pokipi, uporabljamo čistorejene kvasne glivice. Naročamo jih pri kemičnem preizkuševališču v Mariboru ali Ljubljani.

V čebelnjaku. Začnimo s prezimovanjem čebel. Te storimo s skrcenjem čebelnega prostora in zamašenjem vseh odprt in slamo, tu in tam tudi z vato. Ob priliki prezimovanja se nam je treba prepričati o sposobnosti matice, o moči panja, o količini hrane in o velikosti prostora. Matica ne sme biti starejša od dveh let, sicer jo je zamenjati s mlado. Samo močen panj more dobro prezimiti. Stare delavke ne dočakajo spomladi; zato jih je raje uničiti, da ne jedo zastoj medu. Srednje močen panj mora imeti za zime približno 16 kg medu. Čebelam pustimo toliko prostora, kolikor ga lahko dobro pokriva.

Koga li branje pač ne veseli,
Oktobra ta najprijetnejši čas!

V jeseni vsak le njega si zeli
In občuduje trte mili kras.

Ajdo rodno žanjite žanjice;
Repo, peso, zelje in korenje
Brž si skrbno spravljajte ženice,
Zakasnelo vsejajte semenje.

Vekoslav Stampar, kletar, Ptuj.

Politični ogled.

DRŽAVA SHS.

Notranjopolitičen položaj je poostren do skrajnosti. Radikalna vlada si z vsemi obljubami in ugodnostmi ne more pridobiti trajne pomoči Nemcev in Turkov. S svojimi »zavezniki« mora sklepati posebne kupčije od slučaja do slučaja, od enega glasovanja do drugega. Ob priliki razprave glede Reke so nekateri govorniki opozicije primerjali samoradikalno vlado z italijanskim fašističnim režimom. Ta primerjava popolnoma odgovarja in radikali se po svojih listih bavijo tudi z načrti, kakoršne izvaja Mussolini v Italiji. Izredni ukrepi se pa ne priporočajo samo po listih, temveč z njimi se bavi tudi vlada na tajnih sejah.

Vlada obljublja svojim poslancem nove volitve po novem volilnem zakonu, ki bi osigural ogromno večino srbskih mandatov. Govori in piše se, da mislijo celo državo pretvoriti v eno samo volilno okrožje, ki bi bilo razdeljeno na 33 volilnih okrajev. Liste, ki bi dobile v volilnih okrajih relativno večino, bi naj dobile dve tretjini vseh poslancev. Radikali se bavijo z načrtom izglasovati najprej proračun, potem novi volilni zakon, nato pa razpustiti parlament. To so seveda zelo drzne spekulacije, ker bi bilo težko sprejeti tak volilni zakon in ker tudi ni verjetno, da bi krona pod takimi okolnostmi režimu poverila nove volitve.

Med radikalnimi poslanci je precej močna kmetjska skupina, ki vedno ostreje nastopa proti raznim ministrom. Na raznih konferencah ne pride do soglasja in prvaki kluba si nepokornih članov ne upajo izključiti, ker se boje razburjenja med volilci.

V Zagrebu snujejo razni advokati in politiki, ki že imajo več strank in še več političnih neuspehov za seboj, neko novo stranko, ki naj bi šla srednjo pot ter posredovala med centralisti in pa med opozicijo.

Sredi tega mesca bo skupna konferenca naše in avstrijske komisije glede obmejnega prometa in drugih obmejnih zadev.

V ponedeljek je bila podpisana pogodba z Grčijo glede našega dela solunskega pristanišča. Grčija odstopi naši državi za 50 let prostor 24.000 kv m, ki je sicer pod grško vlado, a se smatra kot SHS carinska oblast.

BOLGARIJA.

Bolgarska vlada je udušila upor in se pripravlja sedaj na volitve. Čas se ji zdi za to posebno pripravljen. Ječe so polne nasprotnikov gospodske vlade, sodišča — redna in izredna — delujejo s polno paro in do tedaj, ko se bodo šteli volilni glasovi, bo vlada še mnogo svojih nasprotnikov poslala v smrt in pa poglala v beg. Ob koncu vstaje je bilo od vladnih čet pobitih nad 6000 upornikov.

NEMCIJA.

Vlada je predložila državnemu svetu in državnemu zboru pooblastilni zakon. Nekateri listi so vladni predlog prinesli v posebnih izdajah. Predlog predvideva pooblastila za vlado, da sme za bližnjo bodočnost potom uredb izdajati zakonske določbe gospodarske in socialne vsebine, v kolikor to nujno zahteva ureditev gospodarsko-socialnih razmer v državi. Vlada pri tem ni vezana na obstoječe zakone in tudi ne na določbe državne ustave. Mora pa uredbe nemudoma predložiti državnemu svetu in državnemu zboru, ki imata pravico vsako uredbo potom navadno večino razveljaviti. Najkasneje s 31. marcem 1924 izgube vse te izjemne uredbe svojo pravomočnost. — Državni svet je ta predlog sprejel in tako je ukinjena ustava.

Bavarska je središče monarhističnega gibanja, Saško pa imajo v rokah socialisti in komunisti, ki bi stopili celo v socialistično vlado, če se ugodni njihovim zahtevam po osnovanju rdečih čet, ki bi nastopale proti monarhistom.

Nemška valuta je sedaj najnižja na svetu. Za en dolar se plača 900 milijonov mark.

PREVRATNI POSKUSI.

Španiji sledi Portugalska. Kakor španski generali, tako so se hoteli tudi prvaki konservativne stranke na Portugalskem polastiti državne oblasti. Za čas prevrata so si izbrali zadnje dni pretečenega tedna, ko je prvaki njim nasprotne stranke kot ministrski predsednik prevzemal vlado. Bilo je nekaj bombnih napadov, promet se je ustavil in še danes ni pravih poročil o koncu tega prevratnega poskusa in o notranjem položaju Portugalske.

S prevratom so nadalje poskusili tudi pristaši turškega sultana, ko so novi voditelji Turčije — kemalisti — pripravili novo, moderno in republikansko ustavo. Na čelu sultanistov so stali bivši visoki oficirji in visoka mohamedanska duhovščina. Ta upor je popolnoma udušen. Ker imajo kemalisti velikansko ljudsko večino na svoji strani, se najbrž tudi ne bo ponavljal.

NAŠE PRIREDITVE.

Tombola Udruženja vojnih invalidov v Mariboru se vsi dne 14. oktobra na Glavnem trgu ob 2. uri popol-

odne, ne 7. oktobra, kakor je bilo prvotno poročeno. Vsi p. n. pridobitni sloji se naprošajo, da pomagajo vsak po svoji močnos. z različnimi dobitki itd., ker gre vendar za vojne žrtve, ki so izgubile v svetovni vojni svoje ude, dravje, eksistenco ter sploh svojo blagostanje, ki so ga preje imele. Udruženje vojnih invalidov, podružnica Maribor.

Udruženje vojnih invalidov, podružnica Maribor, priredi dne 21. oktobra t. l. — za Sv. Martin in okolico — vinsko trgatve z godbo, v gostilniških prostorih gospoda Berlinger Jožefa v Vešici št. 13, z vsemi k stvari spadajočimi zabavami. Začetek ob 11. uri dopoldne. Za prvovrstno kuhinjo in pijače je preskrbljeno. K prav obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

Udruženje vojnih invalidov, podružnica Maribor, priredi shod pri Zgor. Sv. Kungoti pri Mariboru, dne 21. oktobra 1923 v gostilniških prostorih gospoda Vau-potič ob 3. uri popoldne. Vsi organizirani člani se pozivajo, da se shoda polnoštevilno udeležijo, ker so se določili nekateri novi poverjeniki (zaupniki!) in je torej shod važnega pomena. Udruženje vojnih invalidov, podružnica Maribor.

Prostovoljno gasilno društvo v Račjem priredi v nedeljo, dne 14. t. m. ob 2. uri popoldne vinsko trgatve z mnogobrojnim sporedom. Ker je čisti dobiček namenjen v nabavo gasilnega orodja, se pričakuje od strani sosednih društev in prijateljev tega društva obilen obisk. — Odbor.

Tedenske novice.

Prosvetna krivica, ki je ne bomo prenesli mirno. — Ze pod rajno Avstrijo so se borili naši slovenski poslanci na Dunaju na vso moč, da bi bili priborili Slovence lastno vseučilišče v Ljubljani. Avstrija se je bala slovenskih izobražencev in radi tega nam ni marala dovoliti lastne visoke šole. Po preobratu je bilo prvo delo naših voditeljev — osobito blagopokojnega dr. Verstovškega, da so nam osnovali v Ljubljani lastno visoko šolo (univerzo). Poklicali so na to naše vseučilišče najboljši profesorje in šola se je razvijala, da razcvetala in je bila v naši državi, pa tudi drugod glede učnih moči in učencev na najboljšem glasu. Količnega vsestranskega pomena je za nas Slovence, da imamo v svoji lastni sredini visoko šolo, bo pač uvidel vsakdo, kateremu je količjak za visoki napredek našega vedno preganjanega in zapostavljenega naroda. Veselo je bilo tudi sedaj nekaj let sem, ker smo imeli našo slovensko visokošolsko mladino takorekoč doma — v Ljubljani, kjer se ni mogla od-tujiti narodu. Dolej največji ponos Slovenije je bila ljubljanska visoka šola. Tudi iz finančnega ozirja smo Slovenci popolnoma upravičeni, da smo se postavili glede vseučilišča na lastne noge, ker plačujemo glede prebivalstva in obsega Slovenije v Beograd in za druge kraje skoro največ davkov. Prepričan je vsak Slovenec, ako bi mi imeli avtonomijo, bi z ljubljansko visoko šolo izgledalo malo drugače, kakor pa danes pod nesrečno centralistično upravo. Od kupljene ustave sem čutilo mi Slovenci vsak teden, da Beograd nima za nas Slovence razumevanja, ne ušes za naše težnje in zahteve in skoro nikoli ne denarja, dasiravno ga plačujemo toliko v beograjsko — za celo državo skupno blagajno. Znano nam je tudi iz obilne izkušnje, kako hočejo naši centralisti iz raznih pokrajin države vse prenesti v Beograd in to na način, v prosvetnem in gospodarskem oziru vse združiti v Beogradu in Srbiji. Mi vemo, zakaj tako, pa tudi oni znajo, zakaj tako postopajo — ker imajo od centralizacije ogromen profit. Ravno včeraj je prineslo časopisje za nas Slovence vest nove krivice glede našega ponosa — ljubljanske visoke šole. »Slovenec« javlja iz Beograda od 9. oktobra: Člen 83 predloženega finančnega zakona za leto 1923-24 se glasi: Minister za prosveto se pooblašča, da ukine katoliško bogoslovno in zdravniško fakulteto v Ljubljani. Da se nam bo zgodila ta nečuvana krivica pri vsem vestnem in gorostasnem plačevanju davkov, se imamo zahvaliti samostojnim in demokratom, ki so izročili svojčas Slovenijo popolnoma izrabljanju srbijanskega centralizma. Kakor hitro so naši poslanci v Beogradu zvedeli zgoraj omenjene nakane vlade, so ostro ngovarjali proti tej novi krivici. Z vednim odvzemanjem naših komaj pridobljenih pravic Beograd nikakor ne bo napravil v državi miru in reda, ampak centralisti bodo ustvarili s takim postopanjem politično in gospodarsko ozračje, ki bo onemogočilo vsak sporazum med SHS plemeni. Razmere v naši državi se razvijajo v vsakem oziru mesto navzgor — navzdol.

Občni zbor Županske zveze za Slovenijo se vrši v nedeljo, dne 28. oktobra 1923 v Celju v virtni dvorani hotela pri-belem volu. Pričetek točno ob 9. uri pred-poldne. Dnevni red: 1. Poročilo načelstva. 2. Poročilo tajništva o poslovanju in organizaciji. 3. Poročilo o denarnem in gmotnem staju. 4. Določitev članarine za naslednje poslovno leto. 5. Sklepanje o izdajanju samostojnega glasila. 6. Prireditve županskih tečajev v prihodnji poslovni dobi. 7. Predavanje: a) davčna politika občin, b) župan kot uradna oseba. 8. Sklepanje o resolucijah. 9. Slučajnosti, razni predlogi in nasveti. Opomba: Po § 10 društvenih pravil sklepa občni zbor veljavno, če je navzočih 40 vpisanih članov. Če bi ne bil obč. zbor sklepčen ob določenih uri, se vrši pol ure kasneje občni zbor, ki bo z navzočimi člani sklepčen ne glede na število udeležencev. Odbor. — Opozorjamo udeležence obč. zbora, ki bodo prihajali v Celje z jutranjimi vlaki med 7. in 8. uro, da je ob 8. uri v župnijski cerkvi v Celju sv. maša.

Udeležencem letošnjega občnega zbora Županske zveze! Po sklepu lanskega občnega zbora bo odslej vsakoletni redni občni zbor — menjaje se — enkrat v Ljubljani, drugič v Celju. Letos pride torej vrsta na Celje.

Upamo pa, da to u. o. oviralo članov tudi iz bolj oddaljenih krajev bivše Kranjske, ker so se tudi sodeželani iz bivše Stajerske v nad vse častnem številu udeležili prejšnjih dveh občnih zborov v Ljubljani. Res je letos vožnja po železnici znatno dražja. Zato smo prosili ministristvo saobračaja, da nam dovoli za udeležence občnega zbora polovično vožnjo. Upamo in pričakujemo, da bo naši prošnji ugodeno. Če pa vzlic pričakovanju prošnja ne bo ugodno rešena, potem imamo še en vzrok več, da se kljub žrtvam zavedamo važnosti take organizacije, kot je Županska zveza, in se udeležimo občnega zbora polnoštevilno.

Shod naše stranke v Gor. Radgoni. Pri nas se vrši v nedeljo, dne 14. oktobra po osmi naši politični shod SLS. Govori poslance dr. Hohnjec. V slučaju, da je isti izrečno zadržan, govori drug poslanec o političnem položaju v državi. Somišljeniki, pridite na shod! Ob tej priliki lahko podnesete g. poslancu svoje prošnje! — Okr. tajništvo SLS v Gor. Radgoni.

Guštanj. Strokovni shod Jugoslovanske strokovne zveze se vrši v nedeljo, dne 14. t. m. ob 9. uri dopoldne v dvorani gostilne Fr. Lečnik v Guštanju. Pride govornik iz Maribora. Krščansko-socialno misleče delavstvo se vabi na udeležbo.

Puceljeve dnevnice. Zadnji »Kmetijski list« piše: Sedaj, ko ljudstvo pritiska vse večje pomanjkanje in narodna skupščina ne dela ničesar za zmanjšanje bede, temveč jo še povišuje z novimi davki, misli zvišati dnevne dnevnice poslancem. K temu je vsaka beseda preveč. — Seveda, ker je, tedaj, ko se je glasalo o dnevnicah, bil slabostojni poslanec Pucelj korajžno doma, ker se je bal glasovati. Poslanci Jugoslov. kluba pa so glasovali proti zvišanju. Pri dvanajstih ni Pucelj nič govoril proti. Proti kuluku ni znil ne besedice. Ko je bilo glasovanje, je Pucelj, namesto da bi v zbornici proti glasoval, hujskal doma volilce proti SLS, češ, da je ona kriva vsega hudega in novih davkov. Resnice pa ne pove, da je vsega tega kriva slaba ustava, za katero so glasovali samostojni poslanci. Hujskati je prijetno, kaj ne? A glasovati proti vladi, to je hudo, ali ne, g. Pucelj? Vladi se človek zameri, potem pa ako bi kazalo biti minister, pa bi duhoviti g. Pucelj ne prišel več na vrsto, to bi bilo prehudo za samostojnega generala.

Pucelj in resnica. V državnem zboru je dne 4. okt. edini samostojnej Pucelj bahato trdil pred vsemi poslanci, da je njegova žena preprosta kmetica in kmetjska hči. Puceljeve besede so tako zvenele, kot bi edina Puceljeva držala gospodinjstvo in gospodarstvo v Sloveniji po koncu. Mi bi tega ne omenjali, a ker Pucelj in »Kmetijski list« venomer kričita, da »klerikalni« časopisi pišejo neresnično čez slabostojneže, pribijemo, da je Puceljeva žena hčerka sodnika, torej uradniška hči, katera se je v mladosti z njim vred podala na daljno pot v Ameriko. To sicer nič ni hudega, a da samostojni zopet ne bodo lagali, beležimo to vest našim čitateljem.

Srbijansko časopisje o kuluku in naše stališče. Izpod peresa gospodarskega strokovnjaka smo prejeli sledeče pametne vrste: Srbijansko, pred vlado klečeplazno časopisje piše o kuluku: »Za narod je bolje, da gre na tlako in sicer spomladi in jeseni ob času najhujšega dela in doma naj zaostane tedaj setev in vse.« To zamore samo tisti, ki cel čas lenuhari. Trgovec in obrtnik bosta zaprla svoje trgovine za 14 dni in šla na kuluk. Kako imenitno bo vse to. Vsak vzame seboj kramp in lopato, uredili se bodo oddelki in marširali na delo. Cestarjev ne bo treba, čemu neki. Ceste, ki jih bomo popravljali s kulukom, bodo tako izginile česoma, torej le proč s cestarji, ki so tako masno plačani, da do-bijo na mesec skoro 400 K. Kdo bo potem trebil odvodne grabice, snajil cesto itd.? Srbi menda tega sploh ne poznajo in ne vejo, da je delo na cesti leto in dan. Ne samo jeseni in pomladi se posiplje cesta, tudi čez leto se mora vedno o pravem času po nalivih itd. popraviti, sicer gre vse po zlu. In davka potem ne bo treba plačevati. Jaz pa pravim, niti vinarja manj ne bo potem davka, ves denar pa, ki je sedaj namenjen za ceste, bo romal v nenasitno žrelo beograjske blagajne. Naravnost rajski časi nas torej čakajo. Razlike bo prav malo, delal bo tisti, ki plača 100 dinarjev zemljiškega davka ravno tako kot oni, ki plača 300 dinarjev, a oni, ki plača čez 100.000 dinarjev davka, ta je dolžan dati 50 delavcev, ali pa plačati po 20 dinarjev na dan za 1 delavca. To se pravi, tisti veleposestniki, ki plačajo tisočkrat toliko davka, kakor kmet, dajo samo 50krat toliko delavcev. Po domače bi se pač to reklo: ti kmet, le garaj, veleposestniki, graščaki in tovarnarji se bodo pa oddah nili! Potem pa še Srbi trdijo, da nas kuluk ne vrže nazaj za celo stoletje. Ko bi v kaki napredni državi kak parlamentarec samo sprožil kak tak zakon, gotovo je, da bi sfrčal na prosto iz parlamenta. Pri davku so vendar vsi enakomerno obdavčeni z dokladami, pri kuluku pa taka razlika. Pisec teh vrst je v Galiciji vodil pri delu velike oddelke domačinov-civilistov, ki so se kak teden pobrali skupaj in popravili, oziroma napravili kako cesto. Sto teh ljudi kljub vsemu priganjanju ni naredilo za dobrih deset delavcev. Tudi naši kulukarji bodo delali, da se bo vse kar kadilolPriganjali pa bodo, kdo neki? Za priganjače bodo imenovani samostojni in radikalni pandurji, ki bodo kakor nekdanj valpeti s palico vbijali ljudem ljubezen do kuluka. Le tako naprej, gospodje vlastodržci! Tako boste postali med ljudstvom res priljubljeni in mogoče, da koncem koncev še doživite kako veliko razočaranje.

Kredit za ceste v državi in Slovenija. Celotni letošnji kredit za ceste v državi znaša po letošnjih dvanajstih 74 milijonov dinarjev. Če pa primerjamo, kako se je ta kredit porazdelil med posamezne pokrajine, vidimo, da je Slovenija dobila samo malenkostno vsoto 2.800.000 D, Bosna in Hercegovina, približno tako velika kakor Srbija, pa samo 5.000.000, Hrvatska samo 2.550.000 D. Iz tega